

Sortiment moet je doen

Boomkwekers en boomverzorgers spreken elkaars taal niet

Boomkwekers en boomverzorgers spreken elkaars taal niet. Kijk eens naar de stamdiameter, die bij boomkwekers op een meter wordt gemeten, terwijl boomverzorgers en -adviseurs 1,30 meter aanhouden. Snoeien bij aanplant? Boomkwekers zijn voor, maar veel boomverzorgers krijgen er een rolbeoorte van. Als opgeleid boomkweker en nu adviseur zit ik er eigenlijk middenin. Ik zie het dan ook wel een beetje als taak om die twee bloedgroepen tot elkaar te brengen.

Auteur: Jaap Smit

4 min. leestijd

ACHTERGROND

Bomen zijn goed voor het temperen van hitte en wind

Bij de kennis van sortiment laat de gemiddelde boombeheerder het afweten. Veel boomverzorgers – de goede niet te na gesproken – weten niet eens wat ze snoeien. Misschien is het ook niet nodig, als je je bij het snoeien veilig aan de regeltjes van handboeken en kenniscentra houdt. Maar een stap verder kom je zo niet.

En die stap verder is nodig. Er liggen voor boombeherend Nederland zo veel kansen... Maar wij – ik ben inmiddels meer adviseur dan kweker – benutten ze niet.

Kansen? Het stedelijke klimaat is een kans. Bomen zijn goed voor het temperen van hitte en wind. Zorgen voor voedsel voor bijen en andere insecten, voor vogels en dienen als rustplaats voor fauna. Inmiddels hoef ik de voordelen voor gezondheid en het afvangen van fijnstof niet meer te noemen.

Plataan

Maar ondertussen gebruiken we nog steeds die

onhandige plataan (die zelf misschien wel vluchtige organische stoffen produceert; niet handig in de stad). Of die eeuwige eik, zelfs tot midden in de versteende omgeving. Belachelijk, want daar hoort een boom uit het landklimaat. Oh, wacht, dat mag niet van de ecooloog? Want dan planten we een exoot. Onzin! Slim gekozen uitheemse soorten zijn in de stedelijke omgeving van minstens even grote waarde als inheemse soorten. Gelukkig maar, want de klimaatgordels zijn inmiddels flink opgeschoven. Het klimaat waarin de autochtone planten het beste gedijen, hebben we niet meer...

Buitenlanders

En weet je wat zo aardig is? Die uitheemse bomen zijn door de bank genomen een stuk aantrekkelijker dan – inderdaad – die saaie eiken. Herfstkleur, opvallende bloei en daar waar het kan een vrucht. Intussen kan ik veel gesprekspartners ervan overtuigen dat ze eens buiten het boekje

moeten kijken. Gelukkig is er Van den Berk over Bomen. Dat ligt zo ongeveer overal op de bureaus en werkt online uitstekend. De tree-ebb wordt ook al veel gebruikt. Deze twee kwekers steken hun kop boven het maaiveld uit en dat is te prijzen. Gelukkig zijn er ook boombeheerders die begrijpen welke omslag we moeten maken. Rotterdam heeft nu een lijst (waarop inderdaad geen *Fraxinus* meer staat) met een passend, uitgebreid sortiment. In de platanenstad bij uitstek komt langzamerhand ook ruimte voor andere soorten. Die lijst heeft daar best wat stof doen opwaaien. Waren het de boombeheerders die alles bij het oude willen houden? Vast niet. Ik merk in het algemeen dat het vooral ontwerpers en architecten zijn die erg moeten wennen aan het minder uniforme beeld dat hier en daar ontstaat.

Wortelopdruk

René Priem laat in Leidschendam-Voorburg zien dat in een gemeente veel afwisselend sortiment gebruikt kan worden. Op termijn komt daar geen wortelopdruk meer voor, want wat er geplant wordt, zal ook in de toekomst onder en boven de grond passen. René kent zijn soorten en weet er binnen de organisatie de handen voor op elkaar te krijgen. Ook laat hij de burgers online zien wat er staat. In Leidschendam is er bovendien ruimte om af en toe eens een boomkweker te bezoeken. Hetzelfde geldt overigens voor Martin Tijdgat, die vanuit het gemeentehuis in Loosdrecht zijn bestand gestaag uitbreidt. Gerard Buining uit Heiloo bestelt zijn nieuwe bomen eveneens van een lijst met passende toekomstbomen. Voorbeelden van beheerders die hun sortiment aantrekkelijker maken en tegelijkertijd het risico op ziekten en aantastingen spreiden.

Wie een aantrekkelijk, gevarieerd bomenbestand wil met een laag ziekterisico, kan dat realiseren

Maar het kan nog beter. Thijs Kruiver, beleidsmedewerker groen van de gemeente Zundert, vroeg me in het kader van het opstellen van het bomenbeleidsplan om een gevarieerd bomensortiment. 'Ga eens los', was letterlijk de opdracht. In de boomkwekerijgemeente moet zichtbaar zijn welke bomen er beschikbaar zijn. Op basis van de grondsoort en grondwaterstand ter plaatse heb ik een lijst gemaakt van 350 nieuw te planten soorten en cultivars. Is dat niet overdreven, hoor ik u vragen. Wellicht, maar voor dit doel prima. Dankzij gericht beleid gaan we geen postzegelverzameling maken van de gemeente Zundert. En de verkrijgbaarheid van het sortiment dan? De praktijk wijst nu uit dat 90% van het genoemde

sortiment bij boomkwekers te bestellen is. Soms een maatje kleiner, soms wat zwaarder. En de soortechtheid lijkt geen issue. Kortom: waar een wil is, is een weg. Wie een aantrekkelijk, gevarieerd bomenbestand wil met een laag ziekterisico, kan dat realiseren. En dat die boom per stuk misschien wat duurder is... Smeer die centen eens uit over de levensduur van goede bomen. Of bedenk eens wat de kosten zijn van de boom in het totale project. Boombeheerder: u moet ervoor gaan! Het is uw vak!

Toch gebeurt het niet. Er zijn twee slachtoffers van de beperkte taakomschrijving die de boombeheerders zich toedichten. De belangrijkste zijn de klanten, de bewoners. Boombeheerders: u onthoudt uw klanten heel veel goede bomen. In plaats daarvan zet u de zoveelste plataan of – nog erger – eik in de stedelijke omgeving neer. Met alle risico's en kosten van dien. Zorg dat u betrokken bent bij plannen, zeker als er goedwillende architecten bij betrokken zijn. Het andere slachtoffer is de boomkwekerij. Het sortiment verschaalt er steeds meer. Gedwongen door de markt – er is immers geen vraag – stoken kwekers onverkoopbare bomen op. En terecht kweken ze het andere sortiment niet meer. In een economisch lastige tijd is kweken voor de stookhoop een doodzonde. Gelukkig zijn er toch nog kwekers die ergens een hoek hebben met de andere soorten. Kleine aantallen, waarmee

het in een gemeente prima experimenteren is of waarmee prima een gevarieerde beplanting is te maken. Een rondleiding over de kwekerij is zo geregeld. Let op: een goede boom op de juiste plaats is de kers op de taart. Een kers die alleen door een trotse vakman kan worden aangebracht. Met betere bomen die goed groeien en/of opvallen scoort iedereen, ook de wethouder.

Lukt het allemaal niet zoals ik hierboven heb beschreven? Er zijn voldoende adviseurs die u kunnen bijstaan. Wijzelf verzorgen weleens een kwekerijsafari. Sortiment moet je gewoon doen!

Jaap Smit (Jaap.Smit@CobraBoomadviseurs.nl) is dendroloog en projectleider integrale projecten bij Cobra adviseurs bv.

Be social

Scan of ga naar:

www.Boomzorg.nl/artikel.asp?id=19-6302